

Фодчук Анатолій Богданович,
начальник Управління запобігання
корупції Міністерства внутрішніх справ
України, доктор філософії у галузі
«Право»;

Яременко Сергій Петрович,
заступник начальника Управління
запобігання корупції – начальник
відділу управління корупційними
ризиками та методичного забезпечення

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СИСТЕМІ МВС

У даній статті висвітлюються досвід роботи Міністерства із запровадження разом з Представництвом НАТО в Україні в межах реалізації Програми НАТО з розбудови доброчесності, цілісності, прозорості та зниження корупційних ризиків в роботі оборонних та безпекових інституцій (Програма ВІ) системного підходу до навчання працівників різних категорій системи МВС з питань доброчесності, дотримання антикорупційного законодавства.

Стаття може бути корисна для науковців та практиків, у тому числі працівників уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції державних органів, органів місцевого самоврядування та інших юридичних осіб.

Відповідно до статті 70 Закону України «Про запобігання корупції» [1], Україна відповідно до укладених нею міжнародних договорів здійснює співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції з іноземними державами, міжнародними організаціями, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції. З метою реалізації цієї норми МВС здійснює активну міжнародну діяльність в антикорупційній сфері, у тому числі для усіх суб'єктів системи МВС.

Для однозначності сприйняття хочу уточнити для наших закордонних партнерів поняття «система МВС». Система МВС в себе включає: апарат МВС, територіальні органи з надання сервісних послуг, які функціонують у кожній області України; заклади, установи та підприємства, що належать до сфери управління МВС; а також Національна гвардія України, Національна поліція, Держприкордонслужба, Державна служба з надзвичайних ситуацій та Державна міграційна служба.

Слід зазначити, що МВС та його підконтрольні центральні органи виконавчої влади/формування відповідно до статті 12 Закону України «Про національну безпеку України» [2] входять до сектору безпеки і оборони.

За останні роки в межах здійснення превентивних антикорупційних заходів у системі МВС склалася тісна співпраця з НАТО, зокрема, в частині реалізації в Україні Програми ВІ.

Можна виділити два напрямки такої співпраці.

Перший – участь працівників системи МВС в офлайн навчаннях з виховання доброчесності, які проводяться у Школі НАТО (м. Обераммергау, ФРН).

Так, у 2018, 2019 та 2022 роках 13 працівників системи МВС (МВС, Національна поліція, Національна гвардія, Держприкордонслужба, ДСНС) пройшли навчальний курс з питань розбудови доброчесності (ВІ) для керівного складу сектору безпеки і оборони держав членів та партнерів Альянсу на базі школи НАТО.

Другий напрямок – це навчання з виховання доброчесності, основних положень антикорупційного законодавства та професійної етики для працівників системи МВС, які проводяться у регіонах закладами вищої освіти МВС із залученням практичних працівників Національної поліції.

Запровадженню такого системного навчання передував початковий тренінг, проведений у межах реалізації Програми ВІ у лютому 2020 року базі Національної академії внутрішніх справ для 37 тренерів – викладачів закладів вищої освіти МВС та працівників Національної поліції України, які потім залучалися до проведення регіональних антикорупційних навчань для працівників системи МВС на базах цих навчальних закладів. Зазначеними навчаннями, які у 2020 році у такій формі проводилися вперше, охоплено 775 працівників.

У березні 2021 року проведено другий робочий семінар для тренерів системи МВС «Курс НАТО з виховання доброчесності», в якому взяли участь представники уповноважених підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, закладів вищої освіти, що належать до сфери управління МВС, та територіальних підрозділів Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції.

У цілому в тренінгу взяли участь 37 тренерів, серед яких 15 працівників закладів вищої освіти, що належать до сфери управління МВС, які залучалися до проведення у 2021 році регіональних навчань щодо основних положень антикорупційного законодавства (обмежень, заборон), а також правил етичної поведінки для працівників територіальних органів МВС, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС, в яких взяли участь 845 осіб.

Крім того, у 2022 році з метою підвищення фахового рівня 44 працівники системи МВС, що залучені протягом 2022 року до організації та проведення навчань щодо основних положень антикорупційного законодавства (обмежень, заборон), а також правил етичної поведінки для працівників територіальних органів МВС, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС, які проводяться в межах Програми ВІ пройшли онлайн курс НАТО з основ виховання доброчесності українською мовою на порталі онлайн курсів НАТО.

Так, за 10 місяців 2022 року було організовано та проведено 4 регіональні навчання щодо основних положень антикорупційного законодавства (обмежень, заборон), а також правил етичної поведінки для працівників територіальних органів МВС, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС, в яких взяли участь 589 осіб.

У цілому за період, починаючи з 2020 року – за 10 місяців 2022 року, навчанням в межах реалізації Програми ВІ охоплено 2209 працівників системи МВС.

Здійснений комплекс превентивних антикорупційних заходів, у тому числі й в частині реалізації в Україні Програми ВІ, почав давати свої позитивні результати. Так, за останні роки загалом кількість притягнутих до будь-якого виду відповідальності (кримінальна, адміністративна, дисциплінарна) працівників системи МВС за порушення антикорупційного законодавства зменшилася майже удвічі: з 826 осіб у 2019 році до 427 осіб за 2021 рік, а за 9 місяців 2022 р. 118 осіб.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: zakon.rada.gov.ua.
2. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: zakon.rada.gov.ua.